

О Т Ч Е Т

Секция "Литература на Българското възраждане" 2005 г.

През 2005 г. секцията работи по следните научни проекти:

Литературни и социокултурни проблеми на Българското възраждане

Ръководител: ст. н.с. д-р Р. Дамянова.

Проектът обхваща основните задачи на секцията - работа по приключване на Енциклопедия "Българско възраждане", провеждане на ежегодния Колегиум по възрожденска литература, участие в конференции, подготовка на колективни издания. През 2005 г. бяха подготвени, спонсорирани от Министерството на културата и издадени три научни сборника:

- *Иван Д. Шишманов - форумът. Шишманови четения. Книга 1* (съставител, предговор Р. Дамянова)
- *Въобразените текстове на Българското възраждане. В чест на Стефана Таринска* (съставители Н. Аретов и Д. Господинов)
- *Васил Друмев - Климент Браницки и Търновски. Материали и документи. 1874-1899.* Съставител, автор на предговора и редактор Марина Смолянинова (Москва, Институт по славянознание); редактор, коментар, речник и показалци К. Михайлов; технически редактор Св. Русинова

Енциклопедия "Българско възраждане. Литература. Периодичен печат. Литературен живот. Културни средища". През 2005 г. бе преодоляно забавянето на работата по енциклопедията и бяха предадени общо 102 статии. Изготвен бе (от Н. Капралова) окончателният списък на словника, който отрази последните нови допълнения и корекции.

Колегиум по възрожденска литература на тема "Литературата - топоси и посоки", посветен на 200-годишнината от рождението на Хаджи Найденов - 24-25 ноември 2005 г. (организатори Л. Михова и Св. Русинова). Колегиумът отразява работата по проекта "Географски каталог на възрожденската литература" (ръководител Л. Михова). В Колегиума участваха с 40 доклада изследователи от различни научни центрове в страната.

На разширено заседание на секцията бе обсъден ръкопис на ст. н.с. д-р Л. Минкова на тема *Ръкопис на Константин Миладинов в архива на Измаил Иванович Срезневски*. На предстоящо заседание на НС на ИЛ трудът ще бъде представен с препоръка за публикуване. Обсъдена е дисертацията на ст. н.с. д-р Румяна Дамянова *Отвъд текстовете: културни механизми на Възраждането*; Обсъдена е дисертацията на ст. н.с. д-р Николай Аретов *Национална митология и национална литература*

Участия в конференции:

- В. Балевски: доклад *Лирика, която говори с Бога* (честване на 100 години от рождението на Змей Горянин - Унгарски културен институт, м. май 2005 г.)
- Л. Михова: доклад *Другите за Ботевите песни и стихотворения* - конференция "Другите за Ботев" (Виена, 2 юни 2005 г.)
- Н. Аретов: доклад *The Memoirs of Bulgarian Rebels as Travelodge* - Международна научна конференция "Under Eastern Eyes: Travel Writing from Eastern Europe and the Balkans" (София, 19-21 март 2005 г.); доклад *Two Greek Figures in the History of Monk Spiridon* - VIII Bulgarian-Greek Conference "Political, social, economic and cultural relations between Bulgarians and Greeks 18th - 20th

centuries" (Institute for Balkan Studies, 24-26 March 2005); доклад *Some Enlightened Travelers and Reactions to Their Mental Maps - Empire, Philosophy and Religion: Scotland and Central-Eastern Europe in The Eighteenth Century* (Central European University, Budapest, 23-26 June 2005); доклад *La reception de Voltaire dans les Balkans* - International Conference Enlightenment and Religion (Halle, 21-25.09.2005); доклад *Identity and Images of the World in Contemporary Bulgarian Humanities* - „The Balkan Image of the World" (Skopje, 7-8 December 2005); доклад *Митът за Стоян Войвода. Една песен от сборника на Братя Миладинови* - XXXVIII международен семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 15-17 август 2005 г.); доклад *Кафенета, крџми, салони и ханове в българската литература от втората половина на XIX в.* - „Конференция Кафене „Европа". Поезия на балканските кафенета, крџми и литературни салони" (Институт по балканистика, 1-2 декември 2005); доклад *Образи на Запада в българската литература* - международна научна конференция „Образът на другия в балканските и средноевропейските литератури" (Белград, 8-9 декември 2005 г.)

- Н. Капралова: доклад *Спомоществованието за драмата "Люкреция Борджия от В. Юго в превод на К. Величков и Г. Николов"* (Пазарджик, м. май 2005 г.)
- Р. Дамянова: пленарен доклад *Константин Величков - един от първостроителите на модерната българска култура* (Пазарджик, 20 май 2005 г.); пленарен доклад *Сава Доброплодни в културата на Българското възраждане* (Сливен, 1-2 декември 2005 г.); пленарен доклад *Илия Волен - самобитността на таланта* (16 декември 2005 г.); доклад *Неофит Рилски в епистолографията на XIX век* - семинар "Литературна лаборатория - Неофит Рилски" (ЮЗУ "Н. Рилски", 28 септември 2005 г.); доклад *Травмата като стереотип на възрожденския поведенчески комплекс* - българо-полска конференция "Стеротипи и митове в българската и полската култура в условията на мултикултурализъм" (14 септември 2005 г.)

Проект "Иван Д. Шишманов и модернизацията на българската хуманитарна наука"

Ръководител: ст. н.с. д-р Р. Дамянова, секретар [Н. Капралова](#).

Издаден бе том "Иван Д. Шишманов - форумът. Шишманови четения. Книга 1", София, 2005 г. (редколегия Р. Дамянова, Ст. Бояджиева, Н. Капралова, Р. Попов, Вл. Мурдаров), в който са включени докладите на участниците в проведената през 2004 г. научна конференция. На премиерата, проведена на 28 октомври, сборникът бе представен от Хр. Манолакев.

Проведено бе заседание на научния колектив за запознаване с наличното от и за Шишманов в Научен архив на БАН, на което изнесоха доклади Ст. Пинтев (директор на архива) и Цв. Величкова. Продължава работата по издирване на архивни данни за Шишманов.

В рамките на ежегодните Шишманови четения бе проведена втората конференция на тема "Иван Д. Шишманов - ученият и гражданинът" (27-28 октомври 2005 г.). Участие взеха членове на научния колектив, колеги от научни институти и центрове от страната, както и чуждестранни лектори - Марина Смолянинова (Москва), Бистра Ганчева (Букурещ) и Владимир Кржиж (Прага).

Интердисциплинарен проект "Балканските идентичности в българската култура"

Ръководител: ст. н.с. д-р [Н. Аретов](#).

Допълнена бе на страница на проекта - www.ilit.bas.bg/bi, с анкета за идентичностите с

участието на Атанас Славов, Алберт Бенбасат, Мари Врина-Николова, Раймон Детрез, Невенка Мартин, Розия Самуилова, Барбара Рийвс-Елингтън, Питър де Клерк, Гражина Шват-Гълъбова, българи в Лисабон. В процес на подготовка е на том 5 от поредицата "Балкански идентичности". Във в. Дневник е публикувано интервю, свързано с темата на проекта, със заглавие "По следите на нашата идентичност. На избори винаги се говори патетично по тази тема".

Междуинститутски проект на Българското общество за изучаване на 18 век

Ръководител: [ст. н. с. д-р Н. Аретов](#).

Проведена бе конференция „Оксидентализмът или (тенденциозните) „източни“ представи за „Запада“ с (Софийски университет, 4-5 май 2005 г., организатор Н. Аретов) с международно участие - Гражина Шват-Гълъбова (Варшава), Ясмينا Моисеева Гушева (Скопие), Олга Гроновска (Варшава). Докладите от форума са публикувани в уеб-сайта на Българското общество за проучване на 18 век : www.slovar.org/c18.

Проект “Компютърна обработка на възрожденски текстове”

Ръководител: [ст. н.с. д-р К. Михайлов](#).

Проектът е временно замразен поради отсъствие на неговия ръководител (лектор в Русия).

Проект “Географски каталог на възрожденската литература и литературна интелигенция през Възраждането”

Ръководител: ст. н.с. д-р Л. Михова.

Продължава работата по попълване на каталога "Културни средища през Възраждането". В рамките на проекта бе и проведеният ежегодният Колегиум на секцията на тема "Литературата - топоси и посоки" (отг. Л. Михова и Св. Русинова). В заседанията - 24-25 ноември - участваха с доклади 40 изследователи от Институт за литература, ПУ "Паисий Хилендарски", ЮЗУ "Неофит Рилски", СУ "Кимент Охридски" и др. Подготвя се сборник с материалите от конференцията.

Проект "България и Русия - представи и реалност в XVIII-XX век"

Ръководител: ст. н.с. д-р Р. Дамянова.

Осъществена е командировка до Москва за обсъждане на подготовката на научна конференция с уточняване на участниците и темите.

Българо-полски проект “Проблеми на народната култура и културната идентичност, България и съседи”

Ръководител: [ст. н.с. д-р Н. Аретов](#).

На състоялата по проекта българо-полска научна сесия „Стереотипи и митове в българската и полската култура в условията на мултикултурализъм“ (София, 14.09.2005 г.) с доклад *Сюжетите на българската национална митология* участва Николай Аретов. Същият взе участие и в VII Kolokwium Polsko-Macedonskie (Poznan, 7-8.06.2005 г.) - доклад *Славянско versus балканско*, както и в International Conference Territorialism and Identity (Warsaw, 28-30.11.2005 г.), с доклад *The Boundaries of the Bulgarian: Gazes from inside and outside: Z. Stoyanov and C. Jireček*.

Публикувана е статията на Н. Аретов *Въобразената география на Османската империя в спомените на трима български революционери*.

Българо-чешки проект "Християнската култура и националната идентичност в епохата на Българското възрождане"

Ръководител: [ст. н.с. д-р К. Михайлов](#).

Осъществена е командировка в Прага на К. Михайлов и Р. Дамянова във връзка с

уточняване на предстоящи задачи по проекта - провеждане на научна конференция и сборник с изследвания.

Публикувани са 17 научни изследвания на членове на секцията, включени в различни сборници и издания, реализирани са 13 публикации във вестници и списания, научно-популярни и публицистични издания и т.н.